

ЭШ Л. И. БРЕЖНЕВТИН ИЛЕТКЕЛИНИН УЛАНЧЫЗЫ

Партия организациалары комсомолду удурутун экижидер, комсомол кадрларын кара кызыл болгаш кичээлге кичи-анлар, политиктиг болгаш организациалык ажилдын дуржулазын оларга дамчыдып бээр ужурулут. Комсомол организациаларында партия ээкти быжылаа чогутур. 30 хар чедир наамалы ийи бүдүн чарык миллион коммунистерден түгө 270 мун хире кичи комсомолда ажиллап турарын чөптүт деп санап болбас. Оларга эң чугула партияны даала болуп кылдыр көрүп тургаш, анык коммунистерин комсомол организациаларында ажилга илдепкейли-биле хаара тутар керек. Комсомол организациаларынын боттарынын ажил-чорудулазын утка-шынырага база алаан бедик негелдерин салыр ужурулут бис. ВЛКСМ-ге организациалык чорукту болгаш сагыла-чоруму быжылаары, кичиизилге ажилынын хевирлерин болгаш аргаларын сайырагайжылар эрежок чугула. Комсомол болза уруглар ортузунга ажилды күштердир, пионер организациаларынын ажил-чорудулазын экижидеринче кемчег-

лерин ап чорудар ужурулут. Аныктары кичиизилдеринче комсомол-биле кады профилел, спорт, культура-чырымыштын организациаларын, бугурулге черлеринин, туугаларын, колхозтарын болгаш союздарын удурутукчалары дыкха уаут кичээлгеин салыр хулаалегил.

Ленинчи комсомолдун, совет аныктарын күжүгө болгаш боттут аргаларында партия бузуреп турар, оларга уаут база харымсалгалык ажил-херектерин дагып келген болгаш моон сонгаар-лаа дагылар.

Бистия революстуг үеиске төлөтпү аныктарын кичиизилдерин—бүтү партиянын аалдарын херээ. Не кичи болукун ажи-тедун сагыш човап доруктурары дег, партия база анык салгалды—бистин улут Төрөөн чуртувустун идегели болгаш келдир уелди, бистин улут херээсиз дээш быжыг соруктуг, туруштут болгаш эрес-мааларыг демиселдерин ыччар эс-түрер ужурулут.

2. СЭКП-нин Уставынга чамдык өскерилгелер дугайында

Эштер!
XXIII съездиге-хулаап алынган СЭКП-нин Уставы шаг-уени негелдеринге болгаш коммунистиг тургузушкунуун соругаларында дүжүп турар. Оон-биле кады Уставка чамдык өскерилгелер болгаш негелдерлер кийирерин эрежок чугулазын эркен чылдарын дуржулаа көргүсөн. Бо талазы-биле чамдык саналдарын өтөт-сонгудалыг партия хураалдарына, конференцияларга болгаш эвилелешкен республикаларын Компартияларын съездилеринге, а ол ышка СЭКП ТК-га чагаларга кийрилген. Олар колдунула-ла партия кижигүчүнүг адын улам бедик көдүреринге, партиянын иштин демократиянын калбартырып, партия организациаларын индустриализм болгаш илдепкейли улам ылай көгүжүлери хандырып, болукун организациаларын болгаш партиянын иштин ажил-чорудулазын дээш коммунистерин харымсалгалын бедилеринче улаанга болуп турар.

Съездилер аразында эң иштинде практиктиг дуржулагы, а ол ышка чер-черин партия организациаларын болгаш коммунистерин саналдарын түнөп көрөш, СЭКП-нин Уставына дарааландыг өскерилгелерин болгаш негелдерлерин съездиге көрүп-биле кийирер эрежок чугула деп, Төп Комитет санап турар. Оларын съездиге илеткээрин чөптүрер корукер, эштер.

СЭКП-не кирип турарларга негелдерлерин бедилер соруга-биле 23 харга чедир аныктарын түгө ВЛКСМ-ни дамчыштыр партияга хулаап алып кылдыр доктадырын саналдап турар. Ол болза, партиянын кулавыры болуп комсомолдун ролун бедилер, ВЛКСМ-нин хулаалегин кичиизилдигини шөлөзөп эркен, аныктарын эң-не илдепкейли кезин партияга шилип алырыга дулаалар.

Уставта ам бижип кааны ышкыш үш чыл партия стажтык эвес, а бештен эвеш эвес чыл стажтык коммунистер партияга кирердег рекомендация бээр эргелик болза чогутур деп санал турар организациалар болгаш эштер бис бодалары-мыска шыныгып бооп турар.

СЭКП-нин Программанын, Уставын захыдар, коммунистиг бедик адын болукун ажи-чаны-биле бугурадып басырады кичиизилдер партия аргалаттып тосталыр деп Уставын киредег кезинге бижирин саналдап турар.

Партиядап үндүрер дугайында партия эге организациаларын шиптири ону СЭКП-нин райком, хоорому бадылаан сонда күштүг болуп мындг түрүм доктадырын сүмелер турар. Ол болза партияга хулаап алышынын дугайында оларын шиптири шүт күштүг болуп ышкыш бады шүт күштүг болган деп санаттылар. Ол чорук коммунистерин тускай херектерин көөрү дээш СЭКП-нин район, хоорай комитеттерин харымсалгалын бедилер. Оон-биле кады бир-төз мурнукузу ышкыш мырмалы СЭКП ТК-га чедир-лаа үеиске турар калдыг-ла партия организациалары хомулуп болуп элөөдө, коммунистерин эргелерин казыттымыс. Район-нарын болгаш хоорайларын партия организациаларында тускай херектерин көөрү турары дээш амгы үеисизин ышкыш контролду обкомар, крайкомар болгаш эвилелешкен республикаларын Компартияларын ТК-лары боттандырар хулаалегин бедилдир болбайн аан.

Партия кижигүчүн кандидатче шилдирер ышкыш партия талазы-биле салдар чедирерин мындг кемчөөн моон сонгаар ажилдары ажи-чок алпар боор. Ол кемчег херек кырында болуп шыныктырылап. Партия организациаларын эргелдесе өскө-ла кичиизилдиге кемчеглер четтир болгай. Бир эвес коммунист партия кижигүчүн бедик адын эилер төлөп чок болза, партия организациалары СЭКП-нин хулаалегин оон турар-турбазынын дугайында айтырымын шиптирлээр ужурулут.

Чамдык өскерилгелер болгаш негелдерлер Уставта партиянын дээш организациаларын дугайында кезээте маамарын турар.

Улам өсүп турар соругаларын болгаш коммунистиг тургузушкуну партиянын ролун бедилерин байдаларына съездилер аразында үеис СЭКП ТК-нын Пленумуна-боозарга алаан калбак, оон хей төлөзөлдөгү, партиянын чыныштарына эң чугула политиктиг айтыргаларын чытаалжып көөрүнү эрежок чугулазы тылып кээп болур. В. И. Ленин дин турга база оон сонгаар-лаа, мырмалы-ла 1941 чылга чедир мындг таваргаларда нинти партия конференцияларын арттырып турган. Эрежок чугула апарганга Төп Комитет Бүгү-эвилелдин партия конференцияларын, а эвилелешкен республикаларын Компартияларын ТК-лары—республикаларын партия конференцияларын чымылдыр болуп деп, Уставка бижиле чогутур.

Эвилелешкен республикаларын Компартияларын съездилерин эрттирерин чыгыс аай хулааларын дугайында эвилелешкен республикаларын Компартияларын

3. Партиянын идея-кижизидилгелиг ажилы

Эштер!
Коммунистиг партиянын ажил-чорудулазынын чарылбас чугула кезе болза теоретиктиг ажил, коммунистерин болгаш бүтү ажилчы чонварын идея-политиктиг кичиизилдиге болур. Бистия партияны марксизм-ленинизмдин бүтүн тилеп турар революстуг теориянын тутун кезеде бедик түнүп келген. Оон хей талазын ажил-чорудулазынын чай-гылыш чок принципин болза ол революстуг өөредилге шыныч болур, оон дайзынары-биле демиселге эптеп чок чорук болур.

Марксизмдин революстуг теориянын могаг чок шилдигин алырыкча база оон чогалдыкы эң-биле хөгжүдериңе партия кижигүчүн В. И. Ленин кезеде кылгырып чораян. Ленин болза биске теорияны чогалдыкы эң-биле көөрүнү улут үлгер-чизе болган, социалистиг революцияны болгаш чаа нитилел тургузушкунун хөгжүдериңи хей-хей үндөс айтыргаларын теоретиктиг болгаш практиктиг шиптирлээрин кестүп көрбөөн үлгер-чиктерин берген. Ленинни идеяларын, баш буртуларга көөрүшкүнерин, айтышчыларын амгы үеде-лаа бистин бүтү-ле хуш буртузун хей-нити, политиктиг болгаш экономикактиг амдыралдымыска үнелер четес салдарын көөрүтүп турар.

Бистия чуртталга социализмдин бүтү-ле улут тилдигелерин марксизм-ленинизм өөредилге үндөзлөш чаалап алынган. Коммунистиг партиянын болгаш совет улустун идея талазы-биле буурап салдарында дайзынары хей-ле кордап турар. Ол калган-ла болду! Марксизм-ленинизмде бистия чай-гылыш чок шыныч чорувусту бузукту дег азы кошкандыкы дег мындг үш делегейде чок.

Маркс—Энгельс—Ленинни теоретиктиг номналы—бистин партияныктыг, бүтү делегейин коммунистиг шиптөөшкүнерин кайгамчык улут байлаа-дыр. Бистия партияныктыг бүтү-ле төлөтүг ажил-чорудулазынын эң күштүг, эң кайгамчыктыг шыныра болза марксизм-ленинизмдин эртемниг теориянын чогалдыкы эң-биле хөгжүдери болгаш оон ажилчы аныгынын база ажилчы чонварын бүтү массазы-

нын революстуг практикамы-биле туудуш холбавы болуп дээр-ин чугулаар эргелик бис.

Амгы байдалдарда теоретиктиг ажилдын кемчөөл болгаш соругалары улам өсүп турар. Социалистиг нитилелге болзага эртемниг теорияны чыгыс-лаа нитилел ол хире херелегейн турган. Мынчанга теория болза практикага моон сонгаар-лаа ортука ажилды бөө, совет улустун экономикактиг болгаш культуруг амдыралын эртем суугаар чиге уаутурун хандырар ужурулут. Калбаа-биле тургускан теоретиктиг ажил бистия партияныктын орун шөлбөн ышкыш хереленди чымылар соругалыг. Марксизм-ленинизм теорияны чогалдыкы эң-биле улам ылай сайыраларын эң чугула соруга, коммунист тургузушкунуна чедикшиктерин эрежок чугула негелдери болуп деп, партия санап турар.

Бо херекке уаут ролду нитилел эртемниг ойнаар ужурулут, мынчанга партия улут идегелерин болгаш бедик харым-салгалын нитилел эртемниг кезеде оонап келген болгаш оонап-лаа турар болгай. Экономиканы болгаш политиканы, философиянын болгаш социологиянын, төгүтүн болгаш эргелик, өскө-лаа нитилел эртемниг чугула айтыргаларын коммунистиг тургузушкунун практикамы-биле сырый харылаалыг кылдыр ажиллап кылдыр—совет эртемдеринин эң чугула соругалы. Коммунистиг нитилел харылааларын тургустувар чорудулазынын ыла-нымшыкын болгаш характер, күрүнө тургузушкуну сайыра-гайжымы база социалистиг демократиянын хөгжүтүрү, ажил-агынын башкарынын хевирлерин болгаш аргалары, күш-ажалды эртем суугу-биле организастары, коммунистиг кичиизилдигин утка-шыныра база аргалары болгаш өскө-лаа эң чугула темалар мынчанг мындг айтыргаларын совет эртемдерин бүтү талазын шипчилеп көөр хулаалегил.

Нитилел эртемниг болза чүтүгө пропагандалаар ужурулут, практикамын суртаалдар болгаш тайылбырлар хулаалегил дээр бистия чамдык кадрлардыкы мындг билишкенин соксадыр керек. Нитилел эртемниг хөгжүдери болгаш оларын сүмелерин практикага шилдигин негелдери-

ри бойдус эртемниг чедикшиктерин материалдыг бүдү-рулгө болгаш чөпнүг угаан-бозал амдыралын сайыралы-рында ажилгаарында дулак чок чугула ролду ойнап турар.

Буржуаз идеология-биле, ревизионизм, догматизм болгаш реформизм-биле демисел чугула ужуру-дулазын болуп турар. Аны талазы-биле бистия дайзыныс—империализм дээр-ин кезеде бодалар ужурулут бис. Империализм болза соци-алистиг тургузууга уаут, оон принциптеринге, идеологияны-га болгаш моралына уаут үрөдөкчи үндөдигин кылып ту-рар. Империализмдин кайгамчык уаут пропаганда аппа-рады кичиизилерин бугурадып, политикан массаларын хоо-рудуларын орадажып турар. Буржуаз идеологияга уаут демисел каныг-лаа байдалар турда эптежиле чок болуп ужурулут, чүгө дээр, ол аныгынын демисели, кичи дээр, оон төлөтүг чорук болгаш хосталганы дээр, социализмдин база коммунисттин тургустуварын быжылаары дээр демисел-дир, ол дээр, делегейин ажилын аныгынын эрге-ажык-тарына бараан болган демисел-дир.

Октарынын социалистиг Улут революциянын 30 чы-дынга болгаш В. И. Ленинни төртүтүгүн хувиштын бээр 100 чыл болурунга тураскалган ажилдарын чогалдып тур-гузары — эртемдеринин хувиштыг соругалы ол.

Марксизм-ленинизм болза, аны-бүрү ажилчышыныра уаут, мөдүкчү аныгынын идеологияга уаут эптеп чок демиселге тургустууган болгаш быжыккан эртем болуп ту-рар. Төгүтүн боттут чорудулагаларын, анык демиселин марксизм-ленинизм кезеде ханымы-биле анализир, алаа үн-дөзүлөш революциянын теориянын база тактиказын ажил-дап кылдып, чаа нитилел тургузушкунуун орун чырыдып келген. Коммунистиг улут өөредилгени амдыралды багыткаар куужу, өлүм чок чорук шак мында болуп турар.

Эштер!
Марксизм-ленинизм улут идеяларын амдыралга боттанды-рары калбак улус массаларын диниг чогалдыгы-биле, коммунистиг тургузушкуну оларын идепкейлиг киржилге-зи биле сырый холбалайт, а ол чорук партиянын чүтүктүг организациалык болгаш идея-кижизидилгелиг улут ажилы-биле чедип алынып турар.

Чаа совет кичиизил кичиизилер идеологтук ажилдын талазы-биле партиянын хей чылдарга күженикшиктеринин улут үрө-түнели болуп турар. Делегейде эң баштайгы ажил-чы-тарачын куруенин тургускан демиселдерин салгал-чыларын революстуг чачыларын совет улус уламчыла-вышаа, социализмдин тургускан, фашизм-биле өлүмчүт де-миселге шыдамын эркен, тилдигин, база бистия революция-нын улут чаалап алышынын камгалап алган болуп амыг үеде коммунистин төгүдө бир-ле дугайында тур-гузуп турар. Ажилчы аныг, колдочу тараачынар, совет нитилелдин социалистиг бедик медедилди чорукту, ма-дырлыг күш-ажалды үлгер-чизе көргүтүп турар. Соци-ализмдин тилдиге-биле холбаштыр совет кичиизилерин ме-дедилдиге ханг эргиле боттаткан.

Ам кол чугу чүдөл дие, партиянын идеологтук ажилы-нын бүтү-ле эволюциянын денелени улам бедик көдүр-ринде болур. Медедилдиг күш-ажалды болгаш хей-нити-тиг ажил-чорудулаа дашкаар коммунистиг кичиизилдиге чок болгаш болукчак дугайында ленинчи айтышчыларын сактыр ужурулут бис. Идеологтук бүтү ажил болза, амдырал-биле, коммунистиг тургузушкунун практикамы-биле сырый хол-башкан турар ужурулут, ыччамас болза, идеологтук ажил политиктиг шугулазын кылдыр хулаа бээр деп, В. И. Ленин чыгыс эвес улаа оонапал демелеп чораян. Коммунизмдин материал-техниктиг баазанын тургузар талазы-биле соруга-ларын чедикшиктерин шиптирлээринче ажилчы чонварын эвилелдер, нитилелдин бүтү кижигүчүнерин эртемниг миврозеренин, коммунистиг моральды хевиреп кичииз-дир, бүтү тала-биле сайырагай кичиизилдерин—пар-тиянын идеологтук ажилынын соругалары ол-дур.

Совет улус кичи төрөлетегинин төгүтүдө кайгамчык улут соннал соругалы—коммунизм тургузарын шиптир-дир турар. Тургузушкунун чогалдыкы идепкейлиг чоруду-лазынга оон миллион кичиизил киржип турар. Бистия алдар-дыг муракчылавыштын, күш-ажалдык мастертеринин бөгүн ажиллап турары ышкыш, шак мынчар баштай ажил-чы чонварын хей турутуун, а оон сонда бүтү ажилчы чон-варын өөредир ужурулут бис. Ол соруга чере күстөтти-ни болуп, Бөгүтүг муракчылар, бугуругенин чар-тыкчылары—бөдүн кичилер-дир. Оларын оонапалып тур-рар чүтүг чүдөл дие, техниканы эчигине чедир шиге-дип алганды, нитилелге медедилдиге—бараан болуп, моральны болгаш угаан-чачынын бедик шыныралары, коллективизмдин бодалын илгерилеп, чонун мурнуга бот-тарынын хулаалегелерин мадыралык-биле болгаш бүтү күжү берип, эрестиг күстөдип турарында. Олар дээр, келер үе-ни кичиизилер-дир. Коммунизм үеисде бүтү-ле кичиизилер ажилдары ышкыш, олар шак мынчар ажиллап турарлар. Ол чорук идеологтук ажилды чедикшиктерин болурунга кайгам-чык уаут ужуру-дулазы. Оттуну өөренип ал болуп үлгер-чике-лаа бар. Чаа беш чылдын оонапаларын совет кичи бургуу болукун хууунда күш-ажалынын программасы кылдыр көөр, беш чыл планын күстөдиринге болукун төлө-түп үлгүн кирген турар кылдыр бүтү-ле чүдүлери партия организациалары шак мынчар кылдыр хулаалегил.

Нитилелдин бүтү кижигүчүнерин медедилдиг сагыла-чу-румга кичиизилерини черегин ужуру-дулазын соруга деп партия кезеде санап келген. Күш-ажалдын сагыла-чу-румун быжылаары, социалистиг нитилелге хулаап ал-дыгын хоойлуларын болгаш дүрүмдерин чугаа чокка кү-сидеринин негелдери совет тургузушкуну демократтыг үн-дө-зинеринге чүгө чөрүшөй турар эес, а харын-лаа—со-вет социалистиг демократиянын хөгжүдериңи, калбары-кынын хандырар турар. Кичи бургуушун эрге-ажык дээр—бүтү нитилелдин социалистиг, организастыг чорук болгаш бүтү нитилелдин эрге-ажык дээр—кижи бургуушун со-циалистиг сагыла-чурум—социалистиг демократиянын ут-ка-шыныра ол-дур. Партиянын болгаш күрүненин бүтү-ле эволюцияга бедик сагыла-чурумун болгаш организастыг чор-укту доктаалмап быжылаары—партиянын соругалы болур.

Нитилелдин байлаан камнаар, оон камгалаар болгаш кө-вүдери дугайында сагыш салыр кылдыр совет кичиизилерин кичиизилер партия организациаларынын ажилында чугула черин элээр турар ужурулут. Нити чонун кайгамчык улут байлаарын совет нитилелде ам беин бар. Мындг болза-лаа Төрөөн чурттуп байлаатарын соксаал чокка көвүдери, камнаар болгаш камналалыг ажиллаар керек. Төтөглекчи, материалдыг, үнелит чүдүлери ажил-агымын эес өзү-биле көөр чоруктарын фактылары бисте ам-даа бары хомудан-метал, көмүр даш, цемент, нефть, чонуну хоргендеринин рубль буртуун ажил-агымын өзү-биле көөр кылдыр өөренип алган турган болурусса, бистия күрүненик дык-ла бай, ды-ка-ла күштүг болган турар ийик. Партиянын идеологтук ажи-лынга күш-ажалчү кичиизилдиге ышкыш, камны чорукка кичиизилер шак мындг чугула черин элээр ужурулут.

Эштер!
Бистия Төрөөн чуртувус—улут Совет Эвилели чурттуп бүтү улустарын акы-дунмалышкы чоругуна, найыралыга болгаш кады ажилдагылазынга, социал-экономиктиг тур-гузушкуну, политиктиг системанын, чыгыс аай социалистиг идеологиянын нити чоругуна үндөзөлдөткөн болгай. ССР-ин улустарын экономикактиг болгаш культуруг харылаа-лары улам-ла сырый болгаш хей аныг хевирлп болуп ту-рар. Улустарын чоокшулажырын, оларын найыралы-нын болгаш акы-дунмалышкы чоругуна, чыгыс аянын бол-гаш сырый каттыжымшыкынын улут чорудулазы ботта-лар-дыр.

Ол эвилел бистия күрүненин аштырбас болгаш күчүтүг күжү кылдыр хуулууга чедир оон партия барык чарык чүс чылдын дугурунда соксаал чокка быжылал, канчал, айс-зырагайжымды келген, мынчара Совет Эвилелинин улус-тарынын найыралы база акы-дунмалышкы чоругу амыг үеде шак мындг аштырбас болгаш күчүтүг күш болуп турар. Ол найыралдын шивазын бистия дайзынарынык чепсектин ку-жү-биле-лаа, болукун буржуаз идеологиянын хораны-биле-лаа үрөдүлгөн база чайгылыдарын чыгыс эес улаа орал-дажып турган. Мынчаажок, оларын бүтү-ле кордашкын-

нары буурап дүжүп келген, а совет улустарын найыралы улам бугурулдиг быжыгып, чечектеп, күштөпүп база сай-зырап турар.

Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязы болза, пролетар-жы интернационализмдин, улустарын найыралынын болгаш акы-дунмалышкы чоругуун идеалынын диниг боттанымын болуп турар. Бистия чуртувустун 131 нацияларын болгаш аймак улустарын талээлекчилери оон хулаалегинде бактаап турар. Бистия партияныктын национал бүтү от-рядтары күчүтүг океанда кирген хемелерин суу ышкыш, Совет Эвилелинин Коммунистиг партиясында—бөдүнүг ту-ра-соруу, эчис соругалы, идеологияны-биле чыгыс аай, бир ап-сеткилдиг ленинчилерин эвилелинде сырый каттыжып турарында чоругаларын турар бис.

Оон кайгамчык үлгер-чизе болгаш чайынчанчак барым-дазы—бистия съездиге бо-дур. Залче көрүңер-лаан, эштер, мында бистия чуртувустун хей-хей улустарын болгаш на-ционалдарын талээлекчилери олуржуп турар-дыр. Олар-нын найымы-лаа болукун социалистиг нациязынын оглу, оон-биле кады партиянын оглу, оон дайзынык, коммунист-интер-националист, Совет Эвилелинин бүтү улустарын эрге-ажык оон болукчу ышкыш анаа эргим, чок болгаш билидигир. Бистия партияныктын күжү ыла, бистия хей националдыг совет күрүненик, бистия совет улустун күжү ыла.

Партия, боттарынын калдыг-лаа национализмдин хамаарыл-га чокка, бүтү коммунистер Совет Эвилелинин улустары моон сонгаар-лаа бүтү тала-биле чоокшулажыксын, оларын найы-ралы болгаш акы-дунмалышкы чоругу быжыксын, аларын эко-номиктиг, культуруг, угаан-бозал харылаалары моон сон-гаар-лаа улам сырый болгаш хей талазын болукун дээр моон сонгаар-лаа соксаал чок ажилдаар хулаалегилер. Калды-лаа айтыргы—бистия чуртувустун хөгжүдериңин поли-тиктиг, экономикактиг болгаш культуруг-лаа айтыргаларын шиптирлээр, партия моон сонгаар-лаа улус бургуушун эр-ге-ажыктарын болгаш национал оонагай байдалдарын дугайында сагыш салыр, бүтү совет кичиизилер пролетаржы ин-тернационализмдин идеяларын суугула, ССР-ин улус-тарынн бугулабыс акы-дунмалышкы чоругуна болгаш найы-ралыга шычы болурун суугула кичиизилер. Бо дээр, кара чыгыс шычы национал политика-дыр. Оон амдырал-чызын болгаш шычынын ССР-ин хөгжүдериңин бүтү дүр-жулааы бадытап турар.

Хей националдыг совет улустун найыралы болгаш чыгыс аян быжыдары, социалистиг чуртталгын акы-дунмалышкы улустары-биле, коммунистиг партиялар болгаш бүтү делегей анык чонвары-биле аразында оларын харылааларын хөгжүдери Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязынын кезеде чугула соругалы болуп келген болгаш болуп артар-даа.

Эштер!
Бедөге идея-политиктиг ажилды экижидеринин талазы-биле улут соругалар бистия мурунчула туруп турар. Кедээ ажил-агынын социалистиг чарыттылазы дээр медедилди чорудулазынга кедээ ажил-ишчин медедил үндөсизин-биле өскерилген, оон биле болгаш культуразы өскөн, ажилчы аны-гы биле тараачынарын эвилел улам быжыккан. Оон-биле кады кедээ культура-чырымыштын ажилында улут чедиктерин бар болуп турарын демгелээр керек. Дыкх ур-уенин дугурунда кедээге клубтар, библиотекалар, кинотеатр-лар четкилерин, спорт деригелерин калбартырыңе чогутур кичээлгеин сайлап келген.

Ол четкестерин чайдаларынче партия, совет, профэвиле-дер, комсомол организациаларын, бүтү идеологтук албан черлеринин кичээлгеин угаар керек. Кедээин ажил-ишчи-леринин политиктиг болгаш культуруг кичиизилдигин үн-дө-зини-биле экижидер, хоорайын культура-чырымыштын албан черлеринин, театрларын, чогалдыкы эвилелдерин болгаш организациаларын талазында кедээге дулааларын идепкейлиг эрежок чугула. Бо ажилды калбак фронт-биле чорудар керек. Кедээге культураны көдүрер болгаш амды-ралды экижидер колхозтарын болгаш союздарын бу-дурчугу күштөрин улам чедикшиктерин хөгжүтүңе чугаа-жок дулаалар.

Эштер!
Масса чонун ортузунга идея-кижизидилгелиг ажилды калбарышкыны коммунистерин теоретиктиг болгаш поли-тиктиг денелени бедилер-биле сырый харылаалар. Ол ыш-каш бистия партиянык сан талазы-биле көвүдөн дээрин база барымдаалар ужурулут бис. Оон составынын барык дортуг бири—ол дээр үш чыл чедир партия стажтыг коммунистер болгаш партиянын кандидаттары-дыр.

Коммунистерин теоретиктиг өөредилгенин организаста-арын байлак дуржулааы партияга бар. Мурнунда чыгыган бүтү эң чүдүлери ханымы-биле кадалагылаан, пар-тия чарыдышкынын ол үргүчү сайырагайжылдып турар. Төп Комитет кадрларын теоретиктиг белектеринин аны-ч-бүтү денелени барымдаалаан болгаш коммунистерин бүтү армиязын ажилчы чоннар ортузунга идепкейлиг агитас-про-паганда ажилында кириштиреринге улаанга партия өөре-дигенин чаа, чурум-чыскаалдыг сийтемазын ажиллап кылган болгаш ам боттандырып турар.

Партия политиктиг болгаш экономикактиг улут соругаларын шиптирлээр турар амыг байдалдарда коммунист бургуушун хулаалегин амдырал-биле зенге чорутуру, марксизм-лениниз-мин улут теориянын шиптедил алыр, болышкыны идеялиг болгаш принципалдыг чорукту, чаа, муракчы чүдүлгү дегип билдир, болуга чачыктырары, шатылаалык болгаш дегей чорукка эптеп чок болурун элдериди болур. Коммунистиг идеялиг чорук—бистия кадрларынн күштөринин, пар-тиянын политиказын чорударда оларын тургустуг чоругуун үер дээр ол.

Идеологтук ажилды соругалары улут болгаш нарын. Олар бо эң чугула чүгө партияг удурутун шиптирлп эки-жидерин негеп турар. Бөгүтү совет кичи—ол дээр партия-нын шугуму дээр демиселдин идепкейлиг киржикчи, болу-нун чуртувун бугулут ээи. Оон сонугалдары—хей, куль-турулут негелдери—улут. Бо бүтүгү идеологтук ажилга ба-рымдаалар керек.

Массалар ортузунга кичиизилге ажилын улам ылай кал-бартырыны материалдыг улут аргаларыг бис. Чуртта 7.700 солуннарын, барык 4 мун журналарын парлап улудуру ту-рар. Оларын бир улаа тиражы өтөтүгү үш иштинде 74 мил-лион экземплярда, азы 1,6 катап өскөн. Чыл бурдуле-ле мил-лиард 250 миллион ажи-моон болгаш брошюралар парлат-тынып турар. Чуртта 70 миллион ажи-присеиниктер бол-гаш радиомачылыга токчалары санаттынып турар, 120 те-левидение төптери ажиллап турар. Чаа беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын суугаар 1970 чылда

Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязынын XXIII съездизи

ЭШ Л. И. БРЕЖНЕВТИН ИЛЕТКЕЛИНИН ТӨНЧҮЗҮ

Викимедиа дүүшүрөрүн экижидер журулуг. Партияж пропаганда, массалык агитация, культура, чымышыктык болгаш улус өрөөлөгө, чагыс сөс-биле, бүгү чепсектер совет экижидерин марксисч-ленинчи медресин бейдеринин чаагай херанге, коммунизм тургузушкунун улуг херанге бараан болгон турар кылдыр ажал-херекти ыңчаар ортадастаар керек.

Эштер, делегаттар! Совет Эвилелинин Коммунистиг партиязынын XXIII съездизи ийи улуг байырлардын бугузуна эртин турар. Келер 1967 чылда Октябрьдин социалист Улут революциязынын тилден хүчүлден бээр база делегейде бирги социалист күрүсү—Совет Эвилелинин тургустунганга бээр 50 чыл ою болур. А 1970 чылда, азы чаа беш чылды сөөлү чыгында, эи улут гений, бистин партиявыстык болгаш күрүсестин үнүлүктүгү болгаш баштыгызы Владимир Ильич Лениннин төртүтүгүн хүчүлден бээр 100 чыл ою болур. Ажылчы чоннар, бүгү совет кижилер ол байырлардын коммунист тургузушкунга ышгарангай чедишкенин-биле демгелдер дээринге чигинмейн барып болур.

Ол кайгамчыктык үйлөйлөр беш чылга онза үнү кирип, онза ужу-утка-биле ону долдуруп турар. Чаа беш чыл панын күсүлдер дээр партиянын болгаш улустун өндүр улуг демисел ол төөгүлү ийи улуг байырлардын чырыктыкы херели-биле чайынанып турган дег болур.

Чаа беш чыл панын, ону амыдыралга боттандыр дээр демгелдин политиктиг, экономиктиг, социалык ужу-дугазы бистин чүрүтүсүн иштинден ырадыр неперээр. Чүртү экономика талазы-биле хөгжүдериин талазы-биле бистин чаа паныны партиянын болгаш Совет чазактын пролетарж интернационализмин ленинчи принциптеринге, социализмин делегей системазын, делегейин коммунист болгаш ажылчы шимчээшкенин, улустарын национал-хосталгалык шимчээшкенин мурунга бодунун интернационал хүлээлгенин чайгыш чок шычынын херек кырында боттанышкыны болуп турар. Беш чылды чедишкенин күсүлдер делегейин коммунист системазын чыгыс экин улам ынай быжылдарын херанге эки бараан болур. Совет Эвилелин экономиктиг болгаш камгалат күчүн улам бедилер көдүр, ою бүгү делегейге ат-аларын быжылгаар.

Мою ужурунда беш чыл панын онзалдарын амыдыралга боттандырып дээр, коммунист кандыг ийик, ону шак мичаар бугу энергия болгаш чуткул-биле сегирип алдыр ыңчангас биске эргежок чутула-дыр, эштер.

Бистин партиявыс, бүгү совет улус, келер тен тургузарыга бугу күштерин бербишаан, оон-биле калы эртен чартык чус чылда боттарынын эртин келгени эи берге, ыңчалдаа алдарыг орунче чоргаарал-биле көрүп турар.

Бистин чоргааралын чүрөс-даа бар, эштер. Чаа нийти-лел тургузушкунга, экономиканы, эртемни болгаш культураны хөгжүлдеинге катапатынмас ыңдыг улуг маалдыр ажал-херектерин совет улус ышкаш ол хире кыска хуу-саада, ол хире калыг-берге байдалда бугурун улус кижиги төрөлгөтенин бугу төөгүзүгө түрүп көрбөс. Коммунист партиянын, совет улустун күжү-биле кылдып бугурун бугу чүс, бистин чаа-чаа ажал-херектерин болгаш маалдыр чоруктарыныс—бо бугу делегейде бирги социалист нийти-лелдин чартык чус чыл дургузунда маалдыр төөгүзүп төлөтүп херечилээр.

Бистин социалист күрүсесин бодунун тургустунуп келгенин баштайгы үеинде кандыг турган, ам ол кандыг апарган, ол аразын ыңгалы ыңгалы бугу онза тодаргай көсүп турар-дыр.

Төгүзүр бир болушкуну сактырын чепсээр көрүр. 1918 чылдын мартын эгизиле, Совет чазак Петроградтан Москваже көчүп турда, дүне поездге бисти лампочканын имстедек чырынга Владимир Ильич Ленин «Бистин хүнериястын кол сорулгазы» деп кайгамчыктык чүтүлүп бижөөн.

Ыңчангас социалист Аза-чүрт көчүгү берге хүнерин чүрт-тап эртин турганы билдингир болгай. Герман империализм амык социалист күрүсеге калчалык-биле халлаан. ыңчаарга партияга дыка хей кижилер аймаар, тургустунуп келген байдалдан үнерини аргазы чок деп бодап турган. ыңчаарга Ленин бичи-даа кара болза коргар-сүртээр, девидер деп чүрөс билбес чоран. Партияга болгаш чөнга бижөөн бодунун чүтүлгө Ленин социализмин орун-биле бурнгаарлап чорутурда, социалист нийти-лелдин быжыг суурун туруп тургузарга чынык-чынык чок шиптирлел бодурун, чаа машина индустрияны түзүп тургузар, быжыг чүрүмү тургузар, корум-чүрүмү быжылгаар, ажал-херекчи болур, бугу улустарын күштерин дем-каттыштыр дээр амыр-дыш чок

ажылдарынча партияны болгаш чонун кыйтырган. Ол бодунун чүтүлүг гениалдыг өтүр көрүшкүнүгү сестер-биле доосан. Ол сестерин дыннап көрүр, эштер: «Мон сонгаар адым түрөнгү, күш чок болбас, кажан кезезде күчүдү болгаш бай-лак болур дие, Россиянын Совет Социалист Республиказын-дан негетинин турар чүс чогу-на ол-дур».

Ол өтүр көрүшкүн боттанды. Шынал-ла ол тендиш дивес күчүдү болгаш байлак социалист күрүсө чер кырында бар! Ол—бистин советтик Төрөөн чүрүтүсү—Совет Социалист Республикаларын Эвилели-дир. Оон күчүзү экономика-даа, шериг-даа болгаш өскө-даа бугу талаалар-биле бугурун тендиш дивес. Партия болгаш чон чыаларын чыалар-же В. И. Ленинни айткан орун-биле чоруп келгенин ыңдыг чедишкенин чедиш алынган.

Бистин хей националдык социалист күрүсесин бодунун бежен чыл онга күжүн алдарынын болгаш күчүзүнүн чек-чедишкенин-биле ужуражыр.

Эртен чартык чус чылдын дургузунда калчааран дайымын—империализмин халлаашкынына ол чангыс өвөс узаа таварып келген, ыңчалдаа бистин улугузу таварылга бугузуна калы-лошкун болгаш хан төгүшкүнүгү түлүшкүнүнага дайымын чылча шаап келген болгаш бодунун бурнгаар тилгелгелг орун үргүлчүлөп турган. Совет кижилерин чоргааралын эргелг аажок улуг чаалап алышкынынын олар Совет Эвилелинин Коммунист партиязынын улугулу-биле чедиш алганнар.

Бистин партиявыс улуг тилгелгелге улус чонун организа-тап база сөрүк кирип шыдааны-биле бодунун адым өдүч чок болдурун. Бистин чүрүтүсү чедиш алынган бугу чүдүдөр—ол дээр партиянын улугулу-биле кылгынган. ыңчалдаа-да партия ол чаалап алышкынынын чүтүс улус чонун эрес-маалдык күш-ажымын болгаш кызы-гаар чок деткимчезин ачында чедиш ап шыдаан.

Маалдыр ажылчыны аңгы, алдарыг колхозчу тараачын-нар, бистин талантыг интеллигенциясы, эр, херэежен кижилер, аныктар—партиянын улуг планынын болгаш айткан сорулгаларына байлалга боттандырган, металлды шут-каан, хонур дапты болгаш руданы каскан, машинаны тур-гускан, тарааны тарып өстүргөн, түтүгү кылган, бистин Төрөөн чүрүтүсүн байлактарын көзүткөн, а эргежок чутула таварылга бод-чөсөз колга туткаш, ону дайымынын

халлаашкынынан камгалап алган кижилер бо-дур. Совет улус ышкаш, ыңдыг маалдыр чүс бодунун салым-чолун болгаш бодунун келер үеин чартык чус чылдын дургузунда партияга бугурун келгенин бистин партиявыс хемчээл чок-ка чоргааралын турар болгаш аас-кежиктиг.

Оон улуг иделгел болгаш деткимчези дээр, Ленинни хер-ээ дээр, партиянын херээ дээр демисел оон улуг күш-ажы-лы дээр, угааны, дилин чоруп, шулургуз болгаш маалымы дээр совет улуска илг өөрүп четтиришкенин бистин бугу коммунист партиявыстык төлөөзүн съездизин мурунун илгелгелдин чепсээр көрүр!

Совет улус партияны бодунун баштыгызы, улугулу-дур, бугу тилгелгелдин организа-тап кылдыр көрүп турар. Партиянын ишти-даа база даптык-даа политиказы—ол дээр кара чангыс шын политика, а совет улусту партиянын апар чоруп орун ленинчи кара чангыс шын орун деп чүс-ни ол херек кырыга бугурун болгаш хун бугуле бугурун-даа турар.

Коммунист партия улустун аас-кежи болгаш бистин Төрөөн чүрүтүсүн чекчедишкенин дээр демисел херэе-ге бодунун бугу күштерин мон сонгаар-да бээр болгаш совет улустун улуг бугурун бодунун практиктиг ажал-херек-тери-биле шыныктыр дээрин ажылчыны аңгыга, бугу ажылчы чоннар, бистин хей националдык чүрүтүсүн бугу улустарына коммунист хей миллион партия-зынын бугу орталдарын төлөөзүн съездизин мурунун бугу-дурдун чепсээр көрүр!

Совет Эвилелинин Коммунист партиязы—Ленинни пар-тиязы дегерезин! Алдарыг, күш-ажылга ынакшылыг болгаш маалдыр совет улус дегерезин!

Бистин хей националдыг улуг Төрөөн чүрүтүсү—Совет Социалист Республикаларын Эвилели дегереп база чек-чедиш турган!

Социализм чүрттарыг күчүдү дем каттыштырлазы дегерезин!

Делегейин коммунист болгаш ажылчы шимчээшкени хөгжү база быжыгып турган!

Марксизм-ленинизм монгөдө дегерезин!

Коммунизм дегерезин! (Л. И. Брежневтин илеткелин улуг кичээнгей-биле дыңнаан болгаш адыш часашыны кыш удаа үзө кирип турган.)

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН XXIII СЪЕЗДИЗИНГЕ СЭКП-НИН ТӨП РЕВИЗИЯ КОМИССИЯСЫНЫН ОТЧЕТ ИЛЕТКЕЛИ

Комиссиянын даргазы эш Н. А. МУРАВЬЕВНЫН илеткели

Эштер! Совет Эвилелинин Коммунист партиязынын XXIII съездизинин сөөлүдө эртен үеин дургу-зунда бистин партиявыстык, оон Топ Комитетин чорудуп келген улуг болгаш ыңыс-бүрү тала-дыг ажал-чорудугазынын түндүгүн улуг чоргаарал-биле үндүрүп турар-дыр бис.

Съездизи эш Л. И. Брежневтин кылганы Топ Комитеттин өткөдүндө совет улус бодунун төрөө Коммунист партиязынын улугулу-биле, чингине шугурум чайгыш чок удурулга бол-дурбушаан, Коммунист партиянын Про-грамманында салган бистин чүрүтүсүсү коммунист тургузарынын төөгүлүгү улуг сорулгаларын чедишкенин шиптир-леп, бодунун интернационал хүлээлгени алдары-биле күсүлдер турарын ханы болгаш тодаргай чуталгаан. Ол чыдарын дургузунда бистин Төрөөн чүрүтүсүн экономика күчүзү болгаш камгаларын аргазы улам-на быжылган. Чеди чыл панын күсүлдеринин, совет эртем-ни болгаш техниканы ышгарангай чедиш-кенин, культураны өткөдүзүн болгаш улустун чаагай чорунун бөдөнүн дугайында ТР-нын өткөдүндө көргүсүн сан-мезээр чо-гум-на харын ол дугайын чуталгап турар.

Эртен үеин дургузунда делегей ареназынга Совет Эвилелинин ат-алдары улам-на бедилер, делегейин ажылчы агызынын болгаш бугу ажылчы чоннарын хосталгалыг демиселине, делегейин чутула айтырларын шиптирлээрине оң салдары күштеген. Социалист система улам-на күчүдү болу берген, табыг болгаш социализм дээр, империализмге болгаш реакцияга уду демиселге ол улуг күш апарган.

XXIII съездизин сөөлүдө эртен чылдар чуту-ла болушкуну-биле байлак. Илангы Топ Комитеттин октябрь (1964 чыл) болгаш декабрь-дагы Пленумнары онза улуг ужу-дугалыг болуп турар. Ленинчи чыгыларга партиянын ыңчы-зы, оон бузулбас чангыс экин болгаш сырыг каттыжышкыны ол Пленумар улуг күшү-биле көргүсүн. ТР-нын Пленумнарынын шип-тирлерин амыдырал боду негеп келген болгаш партиянын база улустун үнүзүн эрге-ажыкта-рынга дугуруп турар. Партиянын болгаш улустун чангыс үн-биле чүдүлгүсүн көргөн ол шиптирлер партия болгаш күрүсө улугулу-дур, партиянын, эртемге үнүлүктүгүн принцип-терин бадыктап тургузарыга болгаш хөгжүдери-не, партиянын хүрээленин улам ыңай сырыг кат-тыжтарынга, коммунисттерин болгаш бугу ажылчы чоннарын чогадыкчы идеяларын бе-дирине аажок улуг ролду ойналды. Бистин пар-тиявыс ажылчы чоннарын калбак массалары-биле бодунун харылааларын улам калбарган бол-гаш халыктан, улус чонун иштинге оң ат-алдары улам бедилер.

Политиктиг, экономиктиг болгаш культуруг амыдыралын улугулу-дур сайыраңгайлар талазы-биле ТР-нын Пленумнарында ажалдап кылган болгаш партиянын боттандырып турар улуг хемчелер бистин социалист нийти-лелин амыдыралында болгаш хөгжүлдеинге чаа үс-чада болуп демгелеттинип турар. Коммунист тургузушкунун өндүр улуг сорулгаларын чедишкенин күсүлдерин баштайгы боттүг бете-деселер тургустунган.

Өткөдү үеин дургузунда бодунун ажал-чор-удугазынын дугайын сөздөп илеткешкан, Топ ревизия комиссиясы болза ТР-нын, оон Плену-мнарын ажылдап, партияны Топ Комитетин шиптирлерин болгаш хемчелерин боттанды-рынга Топ ревизия комиссиязынын кижиги-нери идеялар болгаш доттаал киржин келгенин хамыктын мурунда амыдыр эргежок чутула деп санап турар.

СЭКП-нин Уставын баугар Топ ревизия комис-сиязы партиянын төп органдарында болгаш ТР-нын аппаратында ажал-херектерин чорудуш-кунунга контрольду боттандырып турган. Партиянын Топ Комитетин аппаратынын ажылы чааа организа-тап, ажал-ишч болгаш тода болу бергенин Топ ревизия комиссиясы сөт-көп ханышы-биле съездизи илеткен тур. Топ Комитеттин Секретариат бугу-дур ла опера-тивтиг коллегияларга орган болуп турар, партия-нын болгаш күрүсенин амыдыралын дегерей-гей айтырлар оон кичээнгей тургустун-ган. Илангы өткөдү үеин дургузунда Секре-тариат кадрларын шилин алырыча болгаш күт-

сөлденин хыналдазын организа-тап улуг ки-чээнгейн угадырып келген.

ТР-нын аппаратынын хун бүрүдө ажал-чор-удугазы партиянын шиптирлерин күсүл-дөр дээр контрольду боттандырынга, чер-че-рин партия организа-тап-биле харылааларын быжылгаарыга, практиктиг ажал талазы-биле дузаламчыны оларга көргүзүгө чөчөзүн турган. ТР-нын шиптирлерин партия, совет болгаш ажал-агый органдарын күсүлдер турарын үргүлчү болгаш оперативтиг контрол-ла-шаан, ТР-нын аппараты күрүсенин болгаш партиянын сагылга-чүрүмүн шыгыны сагырынга, зааскан ажал-херек дээр бедил харысаалга болуп чоруктун баурунга төп албан черлерин болгаш чер-черин партия органдарын ажал-дакчыларын кижилер амыдыр чоруктан.

Топ ревизия комиссиязынын чутула хүлээл-гези болза партиянын сан-хөө ажал-агыйнын бай-далына контрольду боттандырып болуп турган. Бодунун өткөдүн кылгышаан, Топ ревизия ко-миссиязы болза партиянын бөдөнүн олурага талазы чыл бүрүдө ажал күсүлдерин келгенин, партиянын кассазыга кирген ажал-херектерин шын, ажылгы болгаш камналгалы чыгы-дап келгенин, камналгалы шыгыны чүрүмү са-гырыча, артык чүдүлгө болгаш бугурун чүтүл-гөзүс чарыгалдарын чайлашырыча угадырыган партия шиптирлерге ол дугуру турарын дем-гелдери эргежок чутула деп санап турар.

Партиянын төп болгаш чер-черде органдары-нын база партия албан черлерин бугу аппа-ра-ды, бугурулгелерин, дээр өөрдөдө черле-рин, колхоздарын, совхоздарын партия ае организа-тап-биле хосталган партияны ажалда-чыларын ажал телеверинге, а ол ышкаш пар-тиянын организа-тап-биле болгаш политик-тиг ажалын чорударына чарыгалдарын партия бөдөнүн ажал-херектерин күсүл-биле бүрүп боттандырып турар. Ол чорук партиянын кижиги дамыдарынын кирилдери-биле база ном үндүр ажал-чорудалган кирер орула-лардан тургустун партиянын ажал-херектерин алыр өскөдө түнүлгө болгаш бугурун аргалыг болган, эштер. Өткөдү үеин дургузунда партия бөдөнүн орулгалары 31,3 хуу көвү-дөн, а партия бөдөнүн орулгалыг талазынын кол чүтүлү болуп кижиги дамыдарын кирил-гези 36,6 хуу өскөн. Москва область, Москва хо-рай, Ленинград, Кемерово, Мурманск партия организа-тап-биле партия бөдөнүн орула-лары чарыгалдарында дыка ажал турар.

Партиянын кижиги дамыдарын ужу-дуга-зынын дугайында хей чус чуталары чутула аес ышкаш. Ол болза бистин партиявыстык ажал-херектерин чутула кол кирер дээр аес, харын база коммунисттер партияны сагылга-чүрүмүн болгаш медресини көргүзүп болур.

Партиянын Топ Комитетин, эвилелден республикаларын, крайкомнарын ТР-ларын, крайкомнар болгаш обкомнар партиянын кижиги дамыдарын кирилдери-биле күнүлдерин үргүлчү чуталалып көрүп турар, а хооромнар, райкомнар болгаш ревизия комиссиялары партия организа-тап-биле кижиги дамыдарын хүлээп ал турарынын болгаш чүдүлгүн шыныын үргүлчү хынап турары чүрүм болган. Оон түн-нелин, партиянын XXIII съездизинге киргелген бодунун өткөдү Топ ревизия комиссиязынын кичээнгейн угадырып турганы бо ажал-хе-рект хей четпестер азын хире-чегези-биле чал-латынган. Партиянын кижиги-нери болгаш кан-дидаттары кижиги дамыдарын партиянын Уста-вада доктаатынган хемчээлдерин баугар өй-шанда шын төдөп турары чүрүмчүл.

Кижиги дамыдарын шын болгаш чогуур үе-инде хавыртып айтырже, оон үчүдүсү бол-гаш өткөдүгү ботурун партиянын чамык ае организа-тап-биле ам-даа чогуур кичээнгей сал-байн турарын мон-биле калы демгелдери эрге-жок чутула. Чамык коммунист кижиги дамы-дарын чогуур үеинде хавыртып турар а чам-дык партия ае организа-тап-биле секретари-лары коммунисттер партия дамыдарын партия бюрорунга азы партия хуралыга чуталашаан, Уставка чорутуш шын болгаш оон хей айларын дамыдарын хары уга хүлөп ал турар. Кижиги дамыдарын хавырда, коммунисттерин немерде ажал телеверин долу-дур санапайн турар таварылгалар база бар. А хавыртыган дамы-дар

солуннары оларын Москвага үнгөн хүнүдө-ле ап турар.

Топ солуннары ырак черлерге фототелеграф техниказын дузасы-биле чамчыдар система-ны непердир талазы-биле ажал чорудуп турар. «Правда» солунун ыңдыг арга-биле ам Ленин-градче болгаш Новосибирске дамычып турар.

Бо херек дыка чутула болгаш олче партия бол-гаш ажал-агый органдарында кичээнгей халыктап турар учурап деп, беш чыл панын талазы-биле съездизин Директиваалар төлө-виленинде айткан.

Өткөдү үеде «Правданы» парлагга черинге журналдарын күчүлүг бугурулгезин ажалдап кирген, Киевте, Вильнюста, Тбилисте, Бакуда, Пермде, Куйбышевте, Иркутске, Омскиде бол-гаш өскө-даа республика, область болгаш край төрөөдө партиянын ном үндүр черлерин чаз улуг типографиялары туттунган.

Солун, журнал үндүр черлерин полиграф-тыг баазаны улам ыңай хөгжүдү дугайында шиптирлер партиянын Топ Комитет чокта чаа хүлээп алган. Партиянын ном үндүр черле-рин мөөнөдгезин күсүл-биле партиянын чер-че-ре ном үндүр черлерин ам-даа 25 типо-графияларын тутарын болгаш ае чазыртын ба-за «Правданы» ном үндүр черин солуннар парлар чаз комплексин тутарын амы беш чылда көрүп турар.

Солун, журнал үндүр черлерин полиграф-тыг баазаны хөгжүдү болгаш сайыраңгай-дары чутула политиктиг болгаш ажал-агыйжы ужу-дугалыг. ыңчалдаа-да бо херекте ам-даа улуг четпестер бар. Бистин машина туудушкуну-вус амы үеин полиграфтыг дерилтер-биле типографияларын сула хандырып турар.

Чуртка саазын бугурун оон ыңай көвүдө-ри улуг ужу-дугалыг болуп турар. СЭР-нин Куралын чаа Иаш, целлюлоза-саазын бол-гаш ыш болбаарыдыр үлүшүрүн министр-ствоу чаз беш чылда саазын бугурун көвүдө-лирин эргежок чутула хемчелерин алыр дуга-йында саналдарын бистер мырың шын деп са-нап турар бис.

Партияж бөдөнүн орулгалыг кезөөн че-дишкенин күсүлдер оон чарыгалдыг кезөөн көвүдөдү болгаш орулгаларын чедиш алы-нган өздүгенин күсүл-биле Топ Комитетин болгаш партиянын чер-чер органдарынын чорудуп турар азын чаз чутула хемчелерин үзүктөл чокка ажалдадыр хандырар арганы берген.

Топ Комитеттин октябрь болгаш ноябрь (1964 чыл) Пленумнарын шиптирлерин баугар чан-гыс аай партия органдарын катап тургузар болгаш партиянын организа-тап тургузуу Уста-в баугар боттандырып турар улуг ажал чорут-туны билдингир болгай. Ол хемчелер колдуу-да-ла партия органдарын туруп турар штатта-рынын хемчээлдер чоруттунган. Оон-биле калы партия райкомнарында болгаш хооромнарында албан кылдыр бажынынын тузунда болгаш дегерейне, а ол ышкаш транспорт, дериг херексе-лер сазып алырынга болгаш өскө-даа чарыгал-дар партияж бөдөн талазы-биле азын хей не-мерде чарыгалдар база негетинген, чүге дие, мурундагы бажынынын ол үеде урутар сал-тарыга болгаш өмнөдө албан черлеринге шип-чиккен турган.

Нийти-лел эртемнерин академиязынга, СЭКП ТР-нын чангында партиянын дээр школында болгаш партиянын элчиги дээр школында, а ол ышкаш республикаларын болгаш област ар-азынын он бир дээр партия школынарга ба-за чээрби ийи совет-партия школынарга пар-тия болгаш совет кадрларын белектер болгаш оларын өлүнүн бедилер талазы-биле партияга база күрүсеге дыка чутула болгаш улуг ажал партияж бөдөнүн херектеринин күсүл-биле чоруттунган. Өткөдү үеин дургузунда ол өөрдөдө черлерин 32.300 партия болгаш совет ажалдакчылары дооскан.

Коммунисттерин марксисч-ленинчи өөрдө-лгезин айтырларынча болгаш масса-политиктиг ажалче партиянын Топ Комитет улуг ки-чээнгей салып турар. Партияж пропаганда бөдөнүн чарыгалдары өткөдү үеде 43,2 хуу көвүдөн.

Партиянын край, область, хоорай болгаш рай-он комитеттерин чангында, политиктиг чы-

рыдышкынын бажынынын болгаш каби-неттерин калбак четкини, а ол ышкаш азын улуг бугурулгелерге парторганизацияларын ча-нында 1.000 ажал кабинеттерин болгаш совхоз-тарда база колхозтарда 600 ажал кабинеттер партияж бөдөнүн херектерин-биле хандырып турар.

Марксизм-ленинизм кижээки университет-теринин ролу коммунисттерин политиктиг өөрдө-лгезин болгаш пропаганда кадрларын бе-меткээрин чутула хевирлерин бирөөн кылды-рып сөөлү чыларда өскөн. Ам үеде марксизм-ленинизм 306 кижээки университеттер ажалдап, оларда 248 мүн кижиги өөрөнүп турар. Партияж болгаш пропаганда ажалдакчылар-ным кыска хуузалыг курстарын болгаш семи-нарларын чорударыга хей херектин тускайлап берип турар.

ыңчалдаа-да партияж пропаганда партияж бөдөн-биле берип турар херектерин партия-нын чамык чер-чер органдарына долу-дур-биле ажалдапайн турар деп демгелдери эрге-жок чутула дээрин Топ ревизия комиссиясы санап турар. Партияж Топ Комитет партияны чер-чер органдарынын кичээнгейн бо четпестерге үргүлчү угадырып келген болгаш пропаганда ажалы экижидерге, партияж про-паганда утга-шынын болгаш хевирлерин экижидерге бар материалды база ажал-херек-тиг аргаларын долу-дур ажалдап партияж өн-дөлөшкөн республикаларын компартияларын ТР-ларыга, партиянын крайкомнарыга болгаш обкомнарыга дааскан.

Партиянын ТР-зы өнүккөдөн республика-ларын компартияларын ТР-ларынын, СЭКП-нин крайкомнарын болгаш обкомнарын сан-хөө ажал-агый ажал-чорудугазын үргүлчү хынап турар болгаш оларын өткөдүн анализ-теп турар. Эвилелден республикаларын ко-мпартияларын ТР-лары, крайкомнар болгаш обкомнар боттарынын талазында херектерин смета баугар боттарынын партия, албан черле-ринин, партиянын хоорай болгаш район коми-теттерин чарыгал турарын контрольлап турар.

Чер-черин партия органдарын сан-хөө ажал-агыйнын байдалын контрольлап бот-тандырып талазы-биле улуг ажалды республика, край, область, округ, хоорай болгаш район ре-визия комиссиялары чорудуп турар. Украинанын, Белоруссиянын, Казахстаннын, Узбекстаннын, Молдавиянын компартияларын ревизия комис-сияларын, Москваны область болгаш Моска-вын хоорай, Ленинградтын, Вологдын, Горь-кийн, Татариянын болгаш өскө-даа черлерин область партия органдарынын ревизия ко-миссияларын эки ажалын демгелдери херек.

Оон-биле калы чуталда чогуур чус болза, чамык ревизия комиссиялары копкак ажалдап, а ревизия комиссияларын чамык кижиги-нери ук комиссияларын ажалыга киришпейн турган. Чамыкта ревизиялар чорбайн турган үелер база тургулаан.

Хыналданы көргүсүн болза, сан-хөө ажал-агый чорудугазын четпес контрольлап турганы-нын түннелинде бюджет корум-чүрүмүг чам-дыкта улуг частыгылар үнүп тургулаан. ыңдыг частыгылар Белоруссия область партия органи-за-тап-биле хыналданын илерден.

Партияж Тюмень, Бурят болгаш өскө-даа обкомнары транспорт ажалдадыр көрдүгел чарыгалдарын ажал чыгарыган. Чамык партия органдары административ-ажал-агый херекте-лерин хей чарыгалдарын үндүргөн.

Партия комитеттери сан-хөө ажал-агыйнда бар четпестерин дүргөн чок кылды. Бюджет чү-румун улам ыңай быжылгаларын чедиш алыр, пар-тиянын ажал-херектерин чөптү болгаш дамын чарыгалар, а ревизия комиссиялары партия Уста-вынын оларга дамыдарын хүлээлгелерин ае күсүлдер, бо херекке корум-чүрүмү тургузар талазы-биле партия органдарында дузалап ужу-дур.

